

**VOOR
ISSA**

**MASSIH
HUTAK**

UITGEVERIJ PLUIM
AMSTERDAM/ANTWERPEN

Eerste druk, september 2026

© Massih Hutak

Omslagontwerp Fien Rijks
Omslagbeeld Stadsarchief Amsterdam
Typografie binnenwerk Michiel Niesen
Auteursfoto Merlijn Doornik
Productiebegeleiding Tim Beijer
Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 934 2068 7

NUR 301

www.uitgeverijpluim.nl

Geen enkel deel van dit boek mag worden gebruikt voor het
trainen van kunstmatige intelligentie.

*Voor Zahir en Zayn, onze zonen onder de zon.
Voor Zohra, onze dochter in de hemel.
En voor Shariffa, onze aarde.*

Het is vandaag 24 december

Amsterdam-Noord. Een oude loods is getransformeerd tot arena. In het midden staat een boksring, tafels en stoelen eromheen. Hier vecht ik vandaag mijn eerste bokswedstrijd. Na twaalf weken bloed, zweet en tranen is het eindelijk zover. Het geschreeuw en gejuich is zo luid dat het lijkt of er duizend man publiek is. Er is een dj en een uitgebreid buffet. Ik bounce op het ritme dat ik voel in mijn lichaam. Focus. De muziek zwelt aan. De woorden van coach Alexandro echoën in mijn hoofd.

Waar ben je bang voor? Wat is het ergste wat er kan gebeuren? Dat je doodgaat?

In deze hal heb ik alles gegeven: heb mensen gesloopt, ben zelf kapotgegaan, heb na heftige trainingen liggen kotsen en hyperventileren. Ik ben zelfs flauwgevallen. Nu staar ik naar de ring. Alles heeft geleid naar dit moment. De zaallichten schijnen op de boksring, ik zie alleen nog maar het zwarte canvas en de rode touwen. En mijn tegenstander. Vanuit de coulissen bestudeer ik zijn lichaam en zijn gezicht.

Hij kijkt mij recht aan. Zijn blik belooft niks goeds. Hij komt me pijn doen. Hij komt me vernederen. Hij komt me uitschakelen. Mooi, we hebben dezelfde missie.

Je mag hopen dat je doodgaat. Dan ben je bevrijd.
Mijn tegenstander is korter dan ik, maar gespierder. Ik ben vijf kilo zwaarder. En ik ken de kracht van mijn linkerhoek. Hij straks ook. Mijn ogen zijn gefixeerd op zijn rechterslaap. Ik wacht tot de *ring announcer* mijn naam omroept. Zodra de eerste tonen van Tupacs 'Hail Mary' spelen, zal ik de zaal betreden, richting de ring.

Tot die tijd moet je afzien. En de pijn doorstaan. Want wat er ook gebeurt, je blijft staan. Je gaat niet neer.
Mijn vrienden zijn in de zaal, net als Sofia, die onophoudelijk over haar bolle buik wrijft, waar onze tweeëntwintig weken oude zoon in zit te bakken. Ze zijn het mooiste gezelschap van het hele gala. Een jonge Javaanse vrouw met bruine krullen, een Creoolse man met lange dreads, een Chinese man met een opscheertje, een Ghanese vrouw met *box braids* en een oude Hollandse man met een volle bos witte haren. Ik pas perfect in dat rijtje, met mijn kale Afghaanse kop. Samen vertegenwoordigen we de hele wereld. Alleen papa en Mo ontbreken nog.

Waar ben je bang voor? Wat is het ergste wat er kan gebeuren? Dat je doodgaat?

Op mijn best ben ik een imitatie van mijn vader en broer. Zolang als ik me kan herinneren zijn zij mijn grote voorbeelden. In alles wat ze doen, hebben zij me laten zien wat een echte man is. Mooi en zacht vanbuiten, hard en dodelijk vanbinnen. Alles wat ik ben en kan, ben ik en kan ik dankzij hen. Er zijn dingen die niemand van mij weet, behalve zij. Alleen papa en Mo kennen de bron van waaruit ik doe wat ik doe. De woede. De woede die me heeft beschadigd. De woede die nooit verzadigd raakt. Die alleen zij ook op die manier in zich hebben. Die zij aan mij hebben doorgegeven. En op me hebben losgelaten.

Je mag hopen dat je doodgaat. Dan ben je bevrijd.

Mijn blik blijft op de ring gericht. Mijn ademhaling is lang en diep. Door de neus in. En door de neus uit. Ik weet precies hoe ik hem ga slopen. Aanvallen, verdedigen, uitlokken, toeslaan. Gaten zoeken. Openingen creëren. En altijd in controle blijven. Door overzicht te houden over wat er komen gaat, maar vooral over wat er al is geweest. Schaken.

Tot die tijd moet je afzien. En de pijn doorstaan.

Dan zie ik uit het niets mijn vader in de boksring. Hij loopt van de linkerhoek naar het midden en blijft daar staan. Mijn broer Mo volgt. Wat doen zij daar? Mijn hartslag versnelt. Ik bijt hard op mijn bitje.

Mijn kaken spannen aan. Van jongs af aan heb ik al in de ring willen staan met mijn vader en broer.

Want wat er ook gebeurt, je gaat niet neer.
Ik sluit mijn ogen, adem in. Tel tot drie. Adem uit.

Je blijft staan.

De zaallichten gaan aan. Zo plotseling als papa en Mo in de ring verschenen, zijn ze ook weer verdwenen. De eerste tonen van 'Hail Mary' klinken. De diepe kick. De platte snare. Het geschreeuw en gejuich zwelt weer aan. Ik zie alles. Ik hoor alles.

Strijder!

Strijder!

Strijder!

Coach Alexandro houdt de touwen uit elkaar. Ik klim de trap op. Beide handschoenen naar mijn gezicht.

Bismillah.

Heb je me gehoord?

Schaken

Papa leerde Mo en mij schaken toen we zes en vier waren. Mo had toen eigenlijk in groep drie moeten zitten en ik in groep één, maar we hadden net onze moeder begraven in Duitsland, halverwege onze smokkelroute van Tsjechië naar Nederland. We waren zelf zowat doodgegaan en waren bijna op onze eindbestemming. We verbleven drie weken bij mijn tante in Bochum om bij te komen. De jaarlijkse kerstmarkt in het winkelcentrum tegenover haar huis leek haar de perfecte plek voor ons om even te ontspannen. Daar vond mijn vader een tweedehands schaakbord. Van de suikerspin, Duitse hotdogs, gefrituurde aardappelkoekjes, appelmoes en het gemberbrood was hij niet onder de indruk. Hoezeer Mo en ik ook ons best deden, we kregen er niets van.

Ik dacht aan onze avondjes uit in Kabul, toen mama nog bij ons was en het zeker niet zo koud was als nu in Bochum. Mo en ik liepen op onze sandalen. Mijn tante had ons voor de zekerheid dubbele sokken aangetrokken, die ze van haar man had geleend. Vroeger schaakte papa elke avond een potje

met mama. Wat er ook gebeurde, hoe de dag ook was verlopen, er werd op vaste tijden gegeten, gebeden, geschaakt.

Het houten schaakkoffertje lag half geopend op de plank van een houten kraam. Papa controleerde of alle stukken aanwezig waren. Tot slot checkte hij de gouden kliksluiting. Daarna overhandigde hij het briefje van tien Duitse mark dat mijn tante hem had meegegeven. De verkoopster riep ons nog iets na. Papa zei dat we niet moesten omkijken.

De weken erna heeft mijn vader dagelijks geschaakt tegen Mo. Ik zat er elk potje naast, zoals Mo vroeger altijd naast papa en mama zat. Mo verloor elk potje, mijn vader gaf niks weg. Zoon of niet. Mo schreef papa's mantra op een blaadje en herhaalde het dagelijks, zoals hij ook dagelijks de islamitische soera's en dua's herhaalde.

Controleer het centrum.

Ontwikkel je stukken.

Verdedig de koning.

Ontwikkel meer stukken.

Val aan.

Als je dat beheerst, zei papa, beheers je het leven. Met de dag zag ik mijn vader trotser naar Mo kijken. Die blik probeerde ik sindsdien na te jagen.